

زبان و ادبیات فارسی

۱ - ابیات زیر مصداق کدام ضرب‌المثل است؟

- «مگسی گفت عنکبوتی را
گفت اگر در کمند من افتی
حال هرکس موافق قال است
دشمن نتوان حقیر و بیچاره شمرد»
- که این چه ساق است و ساعد باریک
پیش چشمت جهان کنم تاریک»
- ۱) درشتی ز کس نشنود نرم‌گوی
۲) دشمن چه کند چو مهربان باشد دوست؟
۳) در حیره مهجوران چون کلبه زنبوران
۴) برگ‌ها هم‌رنگ باشد در نظر
۵) گر به مثل سنگ طور آینه گردد
۶) حقا که تویی سایه حق گرچه به تحقیق
۷) هم نیش کشیدستی هم نوش نهادستی
۸) میوه هریک بود نوعی دگر
۹) طاقت آن حسن بی‌مثال ندارد
۱۰) مه صد یک آن نور ندارد که تو داری

۲ - مفهوم کدام گزینه با تمثیل « هر دو گون زنبور خوردند از محل / لیک شد ز آن نیش و زین دیگر عسل» متناسب است؟

- ۱) در حیره مهجوران چون کلبه زنبوران
۲) برگ‌ها هم‌رنگ باشد در نظر
۳) گر به مثل سنگ طور آینه گردد
۴) حقا که تویی سایه حق گرچه به تحقیق
۵) هم نیش کشیدستی هم نوش نهادستی
۶) میوه هریک بود نوعی دگر
۷) طاقت آن حسن بی‌مثال ندارد
۸) مه صد یک آن نور ندارد که تو داری

۳ - مفهوم همه ابیات، به جز بیت ..... با بیت زیر تناسب دارد.

«شاد و بی‌غم بزی که شادی و غم / زود آیند و زود می‌گذرند»

- ۱) راحت و رنج حیات گذران است چو موج
۲) رنج غم و شادی میر کو مطرب و کو نوحه‌گر
۳) دوام خنده شادی چو غنچه یک دهن است
۴) شادی و غم هر دو را بنیاد بر باد هواست
۵) نشود شادی و غم پای نفس را زنجیر
۶) مشیت سپند بی‌خبر دارد در این مجمر (آتشدان) صدا
۷) خوشم به تنگ‌دلی با غم همیشه خویش
۸) تا نگه کردی هم آن «اهلی»، هم این خواهد گذشت

۴- مفهوم چند بیت با آیه «كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ» متناسب است؟

الف) آتش سودا نمی‌خواهد به افسون اجل	مرغ نتواند هنوز از تربت مجنون گذشت
ب) نزد گرگ اجل، چه بره، چه گرگ	پیش حکم قضا، چه خاک و چه باد
ج) این رمه مرگ مرگ راست همه پاک	آن‌که چون دنبه است و آن‌که خشک و نزار است
د) بیا و برگ سفر ساز و زاد ره بر گیر	که عاقبت برود هر که او ز مادر زاد
ه) نمی‌سازد اجل از گفت‌وگوی عشق خاموشم	من آن طفلم که درس خویش در آدینه می‌خوانم
① یک	② دو
③ سه	④ چهار

۵- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

① صحبت نیکان، بدان را خوب رسوا می‌کند	می‌نماید تلخی بادام افزون در شکر
② به رنگ خویش کنندت بدان، نیینی آن	که زر به صحبت سیماب سیم‌گونه شود
③ حذر ز صحبت ناجنس حرز عافیت است	که خون ز سر انگشت خار می‌ریزد (حرز = چشم‌زخم)
④ بدخو شدی ز خوی بد یار بد چنانک	خنجر خمیده گشت چو خمیده شد نیام

۶- مفهوم بیت «هر آن وصفی که گویم، بیش از آنی/ یقین دانم که بی‌شک جانِ جانی» در کدام گزینه آمده است؟

① خود نه زبان در دهان عارف مدهوش	حمد و ثنا می‌کند که موی بر اعضا
② هر کس به تو ره یافت ز خود گم‌گردید	آن کس که تو را شناخت خود را نشناخت
③ بلا شد درک حسن خال و خط ما هوشمندان را	به عشق ما کند صیاد، دام و دانه‌آرایی
④ نتوان وصف تو گفتن که تو در فهم نگنجی	نتوان شبه تو گفتن که تو در وهم نیایی

۷- با توجه به مفهوم بیت «چو به دوست عهد بندد ز میان پاک بازان / چو علی که می‌تواند که به سر برد وفا را» کدام صفت در باب علی (ع) صادق است؟

① وفادارترین	② پاک‌بازترین	③ دوست‌داشتنی‌ترین	④ تواناترین

۸- مفهوم کدام بیت از دیگر ابیات دور است؟

① همه عالم چو عکس صورت اوست	به‌جز از او کسی ندارد دوست
② در حقیقت به‌جز تو نیست کسی	گرچه پوشیده‌ای لباس مجاز
③ چون تجلی است در همه کسوت	آشکار است در همه عالم
④ به زبان شرح عشق نتوان گفت	که نمی‌گردد از بیان روشن

۹ - مفهوم کدام گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

۱) ای چشم عقل خیره در اوصاف روی تو	چون مرغ شب که هیچ نیند به روشنی
۲) هر آن وصفی که گویم، بیش از آنی	بقین دائم، که بی‌شک جان جانی
۳) کجا وصف تو دانا کرد ادراک	که عاجز، اوفتاد اندر کف خاک
۴) ای در میان جانم و جان از تو بی‌خبر	وز تو جهان پر است و جهان از تو بی‌خبر

۱۰ - کدام بیت با بیت «مورچگان را چو بود اتحاد / شیر ژبان را بدرانند پوست» قرابت معنایی دارد؟

۱) پروندگی از تفاق خیزد	پیروزی از اتفاق خیزد
۲) چشمم بدوخت از همه عالم به اتفاق	تا جز در او نظر نکند مستمند او
۳) جمع گشته سایه‌ی الطاف با خورشید فضل	جمع اضداد از کلام عشق او گشته روا
۴) روز و شب ظاهر دو ضدّ و دشمنند	لیک هر دو یک حقیقت می‌تنند

۱۱ - مفهوم کدام گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت دارد؟

۱) تا غنچه بشکفته این باغ که بوید / هرکس به زبانی، صفت حمد تو گوید
۲) به ذکرش هر چه بینی در خروش است / دلی داند درین معنی که گوش است
۳) درویش و غنی بنده این خاک درند / و آنان که غنی‌ترند، محتاج‌ترند
۴) نه بلبل بر گلش تسبیح‌خوانی است / که هر خاری به تسبیحش زبانی است

۱۲ - کدام بیت با مصراع «جز از جام توحید هرگز ننوشم» قرابت معنایی بیشتری دارد؟

۱) سر بنه کاینجا سری را صد سر آید در عوض	بلکه بر سر هر سری را صد کلاه آید عطا
۲) هر چه جز نور السّموات از خدایی عزل کن	گر تو را مشکوه دل روشن شد از مصباح U
۳) ور تو اعمی بوده‌ای بر دوش احمد دار دست	کاندر این ره قائد تو مصطفی به مصطفی
۴) اوست مختار خدا و چرخ و ارواح و حواس	زان گرفتند از وجودش منت بی‌متتها

۱۳ - این عبارت «روزی حضرت عیسی می گذشت ، ابلهی با وی دچار شد» منظور از «دچار شدن» چیست ؟

(المپیاد ادبی بسیج - ۸۰)

- ۱) شیفته ی حضرت عیسی شد .   ۲) با حضرت عیسی مشاجره کرد .   ۳) با حضرت عیسی برخورد کرد .   ۴) موارد ۱ و ۳ صحیح است .

۱۴ - همهٔ ابیات به استثنای ..... با هم ارتباط مفهومی دارند.

۱	ای برتر از خیال و قیاس و گمان و وهم	۱	وز هر چه گفته‌اند و شنیدیم و خوانده‌ایم
۲	نمی‌دانم، نمی‌دانم، الهی	۲	تو دانی و تو دانی، آنچه خواهی
۳	نه در ایوان قریبش وهم را بار	۳	نه با چون و چرایش عقل را کار
۴	خیره از وصف تو روان و خرد	۴	عاجز از مدح تو یقین و گمان

۱۵ - عبارت زیر با کدام گزینه تناسب معنایی ندارد؟

«تا قدم به بهشت نگذاشته‌ام، از هوای نفس و شیطان غافل نباشم»

۱	هوا را چو ابر بهاران کنیم	۱	بر ایشان یکی تیرباران کنیم
۲	هر که بهر هوا خرد را راند	۲	بینوا تا ابد پیاده بماند
۳	هوا را مبر پیش رای و خرد	۳	کز آن پس خرد سوی تو ننگرد
۴	چون جهان هوا خرد بگرفت	۴	نیکی محض جای بد بگرفت

پاسخنامه تشریحی

- ۱ - گزینه ۳ این دو بیت ناظر به این مفهوم است که هیچ دشمنی را نباید بر اساس ظاهرش قضاوت کرد؛ چراکه عنکبوت خرد و ضعیف هم با تار استوارش می‌تواند خطرناک باشد.
- ۲ - گزینه ۲ تمثیل بیت صورت سؤال بدین معنی است که بعضی از چیزها شباهت ظاهری ولی آثار متفاوت دارند. این معنی در گزینه «۲»، نیز به این صورت آمده است که همه برگ‌ها هم‌رنگ هستند، ولی میوه آن‌ها متفاوت است.
- بررسی گزینه‌های دیگر:
- گزینه «۱»: به کسانی که از او دورند هم سختی دادی هم خوشی.
- گزینه «۳»: سنگ کوه طور اگر مثل آینه هم شود، طاقت تجلی خداوند را ندارد.
- گزینه «۴»: تو سایه حق هستی هر چند که از ماه روشن‌تری.
- ۳ - گزینه ۳ مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و ابیات مرتبط: گذرا بودن غم و شادی
- مفهوم بیت گزینه «۳»: اظهار خرسندی به غم به دلیل پایدار نبودن شادی
- ۴ - گزینه ۳ مفهوم آیه و بیت «ب، ج، د»: فناپذیری همه انسان‌ها یا موجودات
- مفهوم بیت «الف»: آتش عشق حتی با مرگ هم از بین نمی‌رود. / مفهوم بیت «ه»: حتی مرگ نمی‌تواند مرا از عشق بازدارد.
- ۵ - گزینه ۱ مفهوم مشترک ابیات مرتبط: تأثیر مخرب هم‌نشینی بد و توصیه به پرهیز از مصاحبت با افراد بد.
- مفهوم بیت گزینه «۱»: رسوا شدن افراد بد در همنشینی با افراد خوب (نمایان شدن عیب‌های افراد بد در مصاحبت با افراد خوب)
- ۶ - گزینه ۴ مفهوم مشترک صورت سؤال و بیت «۴»: در مورد غیر قابل توصیف بودن حضرت خداوندی است.
- بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: همه مخلوقات به نوعی ستایشگر خداوند هستند.
- گزینه «۲»: هر کس از خویش فانی شود، به شناخت خدا خواهد رسید.
- گزینه «۳»: ظاهر خوش‌رنگ عشق بلای جان عاشق است؛ زیرا او را وارد وادی دشواری می‌کند.
- ۷ - گزینه ۱
- ۸ - گزینه ۴ به‌جز بیت گزینه «۴»، شاعر در همه ابیات می‌گوید خداوند در جهان آشکار است.
- ۹ - گزینه ۴ گزینه‌های «۱، ۲ و ۳» اشاره به عجز انسان از درک و وصف خداوند دارند.
- گزینه «۴»: به حضور همیشگی خداوند در کنار ما و این که از همه کس به ما نزدیک‌تر است، اشاره دارد.
- ۱۰ - گزینه ۱ در این گزینه مانند بیت مورد سؤال به اهمیت اتحاد و تأثیر آن اشاره شده است.
- بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۲»: نگرستن به معشوق و بی‌توجهی به غیر او
- گزینه «۳»: سایه با خورشید جمع شده که جمع اضداد است.
- گزینه «۴»: هماهنگی در عین تضاد (این گزینه با گزینه ۳ قرابت معنایی دارد)
- ۱۱ - گزینه ۳ در این بیت نیازمندی همگان به درگاه الهی مطرح شده است و این‌که ثروتمندان نیازمندترینند. در گزینه‌های دیگر بر مفهوم «یَسْتَجِ اللَّهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ» اشاره دارد.
- ۱۲ - گزینه ۲ در این گزینه نیز مانند بیت مورد سؤال بر وحدت و یگانگی خداوند تأکید شده است، اما در گزینه‌های دیگر توکل بر پیامبر مطرح شده است که منظور نظر شاعر توحید نیست.
- ۱۳ - گزینه ۳
- ۱۴ - گزینه ۲ در این گزینه به موضوع جبر و غیر قابل تغییر بودن سرنوشتی که خدا رقم می‌زند اشاره می‌شود؛ در حالی‌که در گزینه‌های دیگر ناتوانی انسان از توصیف خداوند مطرح می‌شود.
- ۱۵ - گزینه ۱ مفهوم مشترک ابیات ۲ و ۳ و ۴ و عبارت صورت سؤال: دوری از هوی وهوس شیطانی است.
- بلی گزینه ۱ در مورد شدت نبرد میان جنگاوران در میدان جنگ است.

پاسخنامه کلیدی

۱ - ۳

۴ - ۳

۷ - ۱

۱۰ - ۱

۱۳ - ۳

۲ - ۲

۵ - ۱

۸ - ۴

۱۱ - ۳

۱۴ - ۲

۳ - ۳

۶ - ۴

۹ - ۴

۱۲ - ۲

۱۵ - ۱